



JESSICA – a fenntartható városfejlesztési beruházásokat támogató közös európai kezdeményezés

JESSICA

Új lehetőség a fenntartható városi beruházásokat és növekedést támogató uniós források felhasználására

Mi a JESSICA?

Az angol **Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas** kifejezésből alkotott betűszó a fenntartható városfejlesztési beruházásokat támogató közös európai kezdeményezést jelöli. A kezdeményezést az Európai Bizottság és az Európai Beruházási Bank (EBB) együtt hívta életre és alakítja, de együttműködő partnerként részt vesz benne az Európai Tanács Fejlesztési Bankja (CEB) is. Az újonnan kialakított szabályok értelmében a tagországok előtt megnyílik a lehetőség, hogy az általuk igénybe vehető (az ún. strukturális alapokból lehívható) uniós támogatások egy részét megtérülő befektetésként olyan beruházásokra fordítsák, amelyek fenntartható városi fejlődést előmozdító integrált rendezési terv részeként valósulnak meg. A tőkejuttatás, hitel, illetve garancia formájában megjelenő befektetésekből a projektek ún. városfejlesztési alapok, illetve szükség esetén holdingalapok közvetítésével részesülhetnek.





Mikortól vehető igénybe?

A JESSICA működési kereteit az EU strukturális alapjaival kapcsolatban elfogadott – a 2007 és 2013 közötti időszakra vonatkozó – jogszabálycsomag fekteti le¹. A részletes működési rend kidolgozás alatt áll, de a program azonnal életbe lép, amint az Európai Bizottság az egyes operatív programokat hivatalosan is elfogadja².

A JESSICA-kezdeményezésben azok a tagországok vehetnek részt, amelyek operatív programjaikban külön városfejlesztési célokat határoznak meg, sőt, ideális esetben a programban külön nyilatkoznak arról, miként kívánják a JESSICA-programot e célok teljesítéséhez felhasználni. A tagországok ezt követően maguk döntenek arról, hogy a strukturális alapokból rendelkezésükre álló összeg mekkora részét szeretnék a kezdeményezés keretében igénybe venni.

A JESSICA tehát a tagországok számára nem jelent új támogatási forrást, inkább a strukturális alapokból lehívható támogatások városfejlesztési beruházásokra történő felhasználásának új módját kínálja.

1 A JESSICA-kezdeményezésre vonatkozó rendelkezések többek között: a Tanács 1083/2006/EK rendeletének 36., 44., és 78. cikke, az Európai Parlament és a Tanács 1080/2006/EK rendeletének 7. és 8. cikke, valamint a Bizottság 1828/2006/EK rendeletének 43., 44., 45. és 46. cikke.

2 Operatív programnak (cselekvési programnak) azokat a részletes stratégiai terveket nevezzük, amelyek a tagországok és az Európai Bizottság megállapodása alapján jönnek létre az EU strukturális alapjainak felhasználásával és a kiegészítő finanszírozási kötelezettséggel kapcsolatban, a 2007 és 2013 közötti időszakra vonatkozóan.

Mit takar a „fenntartható városi fejlődés integrált terve”?

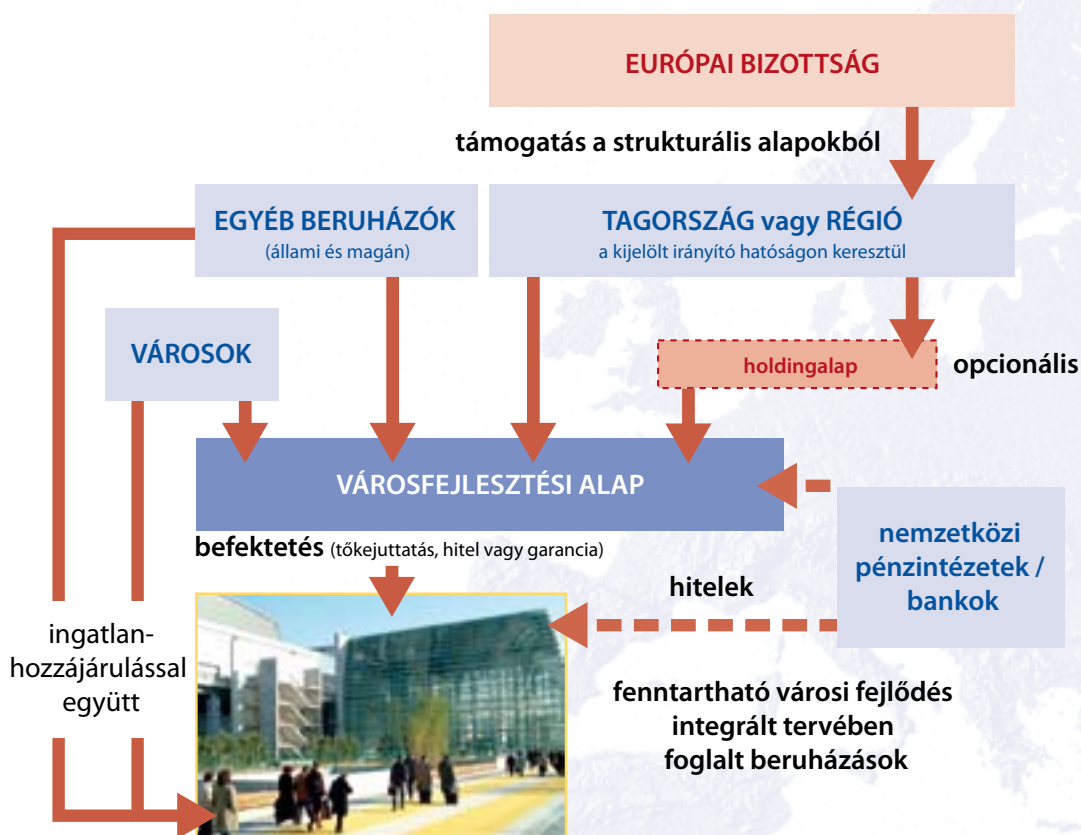
A fenntartható városi fejlődés integrált terve olyan egymással összefüggő intézkedésekből álló rendszer, amelyek mind egy-egy város vagy városrész gazdasági, fizikai, szociális és környezeti feltételeinek tartós javítását célozzák. A folyamat kulcsa az „integrált megközelítés”, amikor is valamennyi célkitűzést, projektet és javaslatot a többi elem függvényében kell vizsgálni. Az egyes összetevők közötti szinergia révén a terv megvalósításkor összehatásában többet ér el, mintha az egyes elemeket önállóan, egymástól elszigetelve valósítanánk meg.

Számos tagországban a jelenleg is hatályos tervezési irányelvek alapján kidolgozott és elfogadott városi és területi alapú fejlesztési tervek minden bizonnyal megfelelnek e kitételnek. Nyilvános konzultációt és az érintettek bevonásával készített hatásvizsgálatot követően elfogadott egyéb, nem kötelezően előírt tervek és elvi állásfoglalások ugyancsak lehetnek az integrált városfejlesztés alapküldokumentumai.

Az EBB az elmúlt 5 évben csaknem 30 milliárd eurónyi kölcsönrel támogatott városi közlekedési és rehabilitációs beruházásokat, így jelentős tapasztalattal rendelkezik városfejlesztési projektek előkészítése és finanszírozása terén egész Európában. A városok megújítását kiemelt közösségi fejlesztéspolitikai célként meghatározó uniós tanácsi döntést követően³ az EBB is fokozza tevékenységét ezen a területen. Így például a JESSICA-kezdeményezés keretében támogatásra jogosult egy-egy városfejlesztési beruházás esetén az EBB a beruházó kérésére fontolórra veszi, hogy a projekthez saját forrásait is hozzárendelje.

3 Informális miniszteri találkozó, Lipcse, 2007. május 24-25.

A JESSICA-források útja



Mi a városfejlesztési alap?

A városfejlesztési alap (angol rövidítéssel: UDF) olyan alap, mely a köz- és a magánszféra partnersége keretében megvalósul és a fenntartható városi fejlődés integrált tervében foglalt egyéb beruházások finanszírozásába fektet be. A JESSICA-forrásokból olyan városfejlesztési alap részesülhet, amely – egyéb feltételek teljesítése mellett – szakmailag kompetens és független vezetéssel, átfogó üzleti tervvel, a jogosult beruházások felvállalásához szükséges anyagiakkal és szilárd pénzügyi háttérrel rendelkezik. Bár a társasági formára nincs megkötés, a városfejlesztési alap önálló jogi személyként is működhet, vagy „független finanszírozási egységként” is létrehozható egy már működő pénzintézetben belül. Ez utóbbi esetben a JESSICA-forrásokat külön számviteli rendszerben, a pénzintézet más eszközeitől elkülönítve kell nyilvántartani. Városfejlesztési alap országos, regionális, helyi vagy városi szinten egyaránt alapítható integrált városfejlesztési terv vagy tervezett beruházás keretében, illetve befektetői igényre válaszul.



Mely beruházások jogosultak a programban való részvételre?

A JESSICA-kezdeményezés keretében elszámolható beruházási költségek tekintetében ugyanazok a jogosultsági feltételek érvényesek, mint a strukturális alapokból lehívható támogatásoknál, bár ebben az esetben egyes tagországi megkötéseket is figyelembe kell venni. Bár a vonatkozó rendelkezésekben felsorolt nem elszámolható kiadási tételek (lásd lakásépítési beruházások egyes tagországokban) ebben az esetben sem jogosultak támogatásra, a JESSICA – a jogosultsági szabályok szigorú betartása mellett – rugalmasabb projektkezelést és megvalósítást tesz lehetővé, feltéve, hogy a támogatandó beruházás a „fenntartható városi fejlődést szem előtt tartó integrált fejlesztési terv” elemeként jelenik meg. Így az előírások alapján egyébként nem elszámolható egyes kiadási tételek például egy nagyobb, több ágazatra is kiterjedő városrendezési projekt keretében már támogathatók, feltéve, hogy elegendő egyéb állami vagy magán forrás áll rendelkezésre a nem elszámolható elemek finanszírozására.

A JESSICA keretében támogatható beruházások kiválasztásakor minden szempontot mérlegelő átfogó megközelítés szükséges. A JESSICA forrásaiból leginkább az alábbi területeken megvalósuló beruházások támogathatók:

- városiinfrastruktúra-fejlesztés, beleértve a közlekedési, víz- és szennyvízközmű-, energetikai, stb. projekteket;
- a kulturális örökség és értékek turisztikai és egyéb fenntartható hasznosítását célzó beruházások;
- barnamezős beruházások, ideértve a területek megtisztítását és a szennyezések felszámolását;
- kis- és középvállalkozások, az informatikai, illetve a kutatási és fejlesztési ágazatban tevékenykedő vállalkozások irodai szükségleteit kielégítő beruházások;
- egyetemi létesítmények, ideértve az orvosi, biotechnológiai és egyéb speciális létesítmények létrehozását;
- az energetikai hatékonyságot javító beruházások.



Mi a holdingalap?

Holdingalap azzal a céllal alapítható, hogy egyszerre több városfejlesztési alapba fektessen be. Bár holdingalap megléte nem feltétele a JESSICA végrehajtásának, alapítása számos előnnyel bír a tagországok számára:

- Az irányító hatóság a JESSICA végrehajtásával kapcsolatban felmerülő egyes feladatokat felkészült szakemberekre bízhatja. Ilyen feladat lehet a városfejlesztési alapokba történő befektetések szempontrendszerének kidolgozása, a befektetésre javasolt alapok felmérése és kiajánlása, részvétel az alapokkal kötendő szerződések egyeztetésében, illetve az alapok teljesítményének figyelemmel kísérésében és az adatszolgáltatásban.
- A kevésbé fejlett városberuházási ágazattal rendelkező tagországok azonnal, már a városfejlesztési alapok felállítása és a támogatásra jogosult beruházások kiválasztása és megvalósítása előtt részesülhetnek a JESSICA előnyeiben.
- Holdingalap közbeiktatásával a JESSICA révén rendelkezésre álló pénzeszközök egyéb állami és magánberuházói forrásokkal összevonva helyezhetők városfejlesztési alapokba.



Milyen előnyöket kínál a JESSICA?

A legfontosabb előnyök az alábbiak:

- **Visszaforgatható források:** azok a városfejlesztési alapok, amelyek a JESSICA-keret terhére a strukturális alapokra vonatkozó programozási időszak lejárta előtt (n+2 év, azaz 2015 vége előtt) hajtának végre befektetéseket elszámolható beruházási költségek finanszírozására, a befektetésekből megtérülő összegeket, illetve hozamot megtartják, illetve az irányító hatóság hatáskörébe visszajuttatva azokat új városrendezési beruházásokba forgathatják vissza. Azoknak a tagországoknak tehát, amelyek a következő programozási időszak során csökkenő uniós támogatással kell, hogy számoljanak, a JESSICA új lehetőséget kínál arra, hogy a jelenleg rendelkezésre álló források hatását időben elnyújtsák.
- **Ösztönző hatás:** a JESSICA-kezdeményezés fontos erénye, hogy ösztönzőleg hat a magánszektor részvételére a pénzügyi befektetések, valamint a projektmegvalósítási és projektirányítási szakértelem mozgósítása terén egyaránt. A magánszektor részvétele egyes esetekben a tagországi kiegészítő finanszírozással szemben támasztott követelményeket is teljesítheti⁴. Bár a JESSICA révén a támogatások „megtérülő befektetéseké alakíthatók”, az így nyert többletforrást nem kell az Európai Bizottságnak visszafizetni és mint ilyen, nem tekinthető államadósságnak sem.
- **Rugalmasság:** a JESSICA rugalmas megközelítést kínál mind az elszámolható beruházási költségek köre, mind a JESSICA-források felhasználása (tőkeajuttatás, adósságalapú finanszírozás vagy garancia) tekintetében.
- **Szakértelem és kreativitás:** a bankszektor és a magánszektor együttes szakértelme és tapasztalata a tagországok, az irányító hatóságok és a kedvezményezett városok és települések javát szolgálja. A JESSICA ösztönzőleg hathat a beruházók megjelenésére egyes városberuházási területeken, és sikeresen egészítheti ki a tagországokban meglévő egyéb kezdeményezéseket, finanszírozási formákat és forrásokat. A magánszektor bevonásakor ugyanakkor figyelembe kell venni az állami támogatásokra vonatkozó egyéb megkötéseket.

⁴ A rendelkezések értelmében a tagországok operatív programjaik megvalósítása során a strukturális alapokból kapott forrásokat saját forrásból kötelesek kiegészíteni. A „saját forrás” mértéke tagországonként eltérő lehet.

Milyen szerepet játszik az EBB a JESSICA-kezdeményezésben?

A JESSICA az Európai Bizottság és az EBB által életre hívott közös fejlesztéspolitikai kezdeményezés. Az EBB részvétele a kezdeményezésben az alábbi területeken érhető tetten:

- tanácsadás és segítségnyújtás a nemzeti, regionális és helyi hatóságok részére a JESSICA-program megvalósításában;
- városfejlesztési alapok alkalmazásának és a legjobb gyakorlat elve szerinti működésük ösztönzése egész Európában;
- közreműködés mint holdingalap a tagországok, illetve az irányító hatóságok felkérése alapján.

A JESSICA-program megvalósítása során figyelembe kell venni az adott ország, régió és város szociális, társadalmi, gazdasági, jogi és közigazgatási hátterét. Ez a JESSICA-kezdeményezés fent ismertetett alapelveire épülő előtanulmányok készítését teszi szükségessé mind az európai régiók, mind a városok szintjén. Az Európai Bizottság⁵ és az EBB (valamint a kezdeményezésben partner CEB) a tagországokkal és az irányító hatóságokkal együtt arra

⁵ a Regionális Politikai Főigazgatóság (DG Regio)

törekednek, hogy a legmegfelelőbb szinten (ország, régió vagy város) azonosítsák a szükségleteket, majd a szükséges értékeléseket 2007 és 2008 során elkészítsék. Az előtanulmányokat az EBB készíti, a költségek egy részét az Európai Bizottság vállalta magára.

Kihez fordulhatok?

A kezdeményezéssel kapcsolatos kérdéseire választ kap:

JESSICA munkacsoport (JESSICA Task Force)

Európai Beruházási Bank
100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg

☎ +352 43 79 - 83069

☎ +352 43 79 - 63099

✉ jessica@eib.org

www.eib.org/jessica

ISBN 978-92-861-0661-3



9 789286 106613

© Képek: EBB Grafikai Műhely, SMTC-Tram Clermont-Ferrand

© EIB – 09/2008 – QH-78-07-297-HU-C